

Trio v zaprtem krogu

Slavko Pezdir

gledališka uprizoritev
Evald Flisar: Enajsti planet
režiser Aleš Novak
Slovensko komorno
gledališče Ljubljana
premiera 17. 2. 2000
v Vodnikovi domačiji
135 min., z odmorom

Četrto dramsko besedilo Evalda Flisarja, ki je doživelo odrski krst v Slovenskem komornem gledališču oziroma na podstrešju Vodnikove domačije v Šiški, je sodobna tragikomedija Enajsti planet. Dramatik postavlja tokrat v središče dogajanja trio mestnih klošarjev, predstavnikov družbenega obrobja, da bi z njimi in skozi njih stilizirano univerzalno spregovoril o nekaterih tragikomičnih paradoksih posameznikovega životarjenja med nujnostjo in utopijo, zavezano-stjo kolektivu in domnevno individualno prostostjo, obremenjenostjo s preteklostjo in le na videz brezmejno sedanjostjo oziroma prihodnostjo ...

Svetopisemsko poimenovane klošarje Petra, Pavla in Magdaleno povezujejo v na videz trdno in enotno trojko nekdanje bivanja v umobolnici in beg iz nje, manifestativna pripadnost alternativni družbeni skupini, izražena celo z medsebojno pogodbo in sprotim pisanjem lastne »zgodovine«, ter deklarativno zanikanje življenjskega sloga »bonkerjev« oziroma meščanov. Notranje pa razkraja in ogroža

njihov kolektiv povsem individualno iskanje odrešitve, in sicer tako v ponovnem prevzemanju meščanskih norm in vrednot (Petrov poskus bega nazaj v zakmašno obleko in celo načrtovana poroka z Magdaleno) ali v skrivnostnem domišljijem načrtu popolnega izstopa iz sveta »bon-

Spoštljivo, a ne prepričljivo

kerjev« in odrešilnega prestopa v vsemirje enajstega planeta, kjer naj bi končno osmislili svoje bivanje z žrtvijo za druge (domnevne prebivalce tega planeta) in našli skladje s seboj. Ključno vlogo posrednika med protagonist in »bonkerji« na eni strani ter domnevnimi neznanci iz vesolja na drugi (ter simbolnega rekvizita aktualnega časa) ima v igri mobilni telefon, ki je uporabljen kot sredstvo realne komunikacije med trojico, virtualne komunikacije z domišljijskimi bitji in celo kot spodbuda njihovega družabnega ali celo umetniškega sproščanja (plesa ob sintetičnih melodijah). Seveda se na koncu izkažeta obe uporabljeni možnosti bega za lažni, saj protagonisti zmotno vodita v iskanje (od)rešitve izven samega sebe, izven lastne ranljivosti, krhkosti in nemoči, a tudi stran od notranje lepote, ki pride do izraza prav v poetičnem zaključnem prizoru fantazijskega odpotovanja trojice na daljni planet.

Režiser Aleš Novak je ob delovanju dramaturga Blaža Lukana ter scenografa Alena Bauerja postavil dogajanje v dveh dejanjih na stilizirano skromno »naseljeno« podstrešje (pred)mestne hiše, kjer je največje breme prepustil igralskim interpretacijam posameznih oseb. Spoštljivo in natančno je sledil razvoju dogajanja in ves čas ambivalentnemu tragikomičnemu razpoloženju, manj uspešen pa je bil pri spodbujanju in kristaliziranju življenjske prepričljivosti in polnokrvnosti mestoma precej abstraktnega in stiliziranega dogajanja ter pri doseganju doslednejše, enovitejše in bolj žive govorne podobe predstave v celoti.

Nekoliko nasilno in oblastniško vlogo Petra, nekakšnega ideologa in voditelja skupine, ki jo sicer prvi izda, a nemara tudi prvi spozna vso izvotljenost svojih odrešitvenih načrtov, je s širokopolteznostjo in hrupnostjo mogočnejša in obenem neogljenostjo otroka izoblikoval Iztok Jerreb. Dvoplastno vlogo Magdalene, ženske zemeljskega in treznega, a tudi vprašanjem smisla najbolj odprtega pola v trikotniku, je z mestoma samozavestno držo in mestoma z zakrčenostjo nemoči izrisala Violeta Tomič. Njunega varovanca Pavla, vseskozi podrejenega in zasramovanega »pederbutla«, pa je s trpnostjo »obvezne« žrtve in sijem »božjega otroka« zaznamoval Gregor Čušin.